Hoe de led van de wanden spat

Raadzaal in De Wolden ziet het licht

Het gemeentehuis van de gemeente De Wolden in Zuidwolde is de laatste jaren verduurzaamd. De laatste ruimte die onder handen werd genomen was de raadzaal, die nieuwe verlichting kreeg. Het levert de gemeente een fikse besparing op.

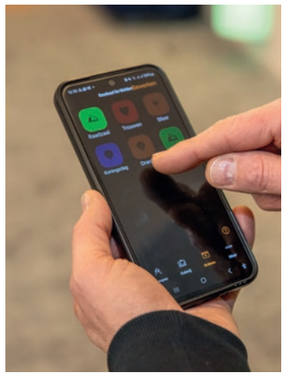

OLAF SCHINDLER, BURGEMEESTER INGE NIEUWENHUIZEN, ROBERT LANSINK EN WIM VAN ZONNEVELD (VLNR)

Henk en Fred zijn op weg naar Zuidwolde. Fred is benieuwd naar de maatregelen die zijn genomen in het gemeentehuis van gemeente De Wolden. Fred: “Alle verlichting is aangepast naar led. Ik wil graag weten hoe alles wordt aangestuurd.”
Henk is vooral benieuwd naar de besparing door die aanpassingen. “Die moet flink zijn.”
Bij het gemeentehuis staan drie mannen te wachten: Robert Lansink (adviseur vastgoed van de gemeente De Wolden), Olaf Schindler (fabrikant Cristallux) en Wim van Zonneveld (lichtontwerper For Different Light in Leeuwarden). Zelfs burgemeester Inge Nieuwenhuizen komt een kijkje nemen.
Fred is benieuwd waar het allemaal begon.
Robert: “Wij zijn al langer bezig met het verduurzamen van het gemeentehuis. Hier in Zuidwolde hebben we veel maatregelen doorgevoerd. Van zonnepanelen en warmtepompen met een HVRF-systeem tot aanpassing van de regeltechniek. Zelfs de urinoirs zijn waterloos gemaakt. Daarnaast is alle conventionele verlichting vervangen door led. De raadzaal was ons laatste project. Voor alle verlichting hebben we FDL in Leeuwarden ingeschakeld. Wim van Zonneveld adviseerde ons vaker op het gebied van verlichting.”

Veel wensen

Wim: “We hebben alle verlichting in het gemeentehuis vervangen door led. Alleen de raadzaal moest nog gebeuren.”
Robert: “Wij hadden wel wensen. De verlichting in de raadzaal was verouderd en gaf te weinig licht. In de uplights zaten ouderwetse gasontladingslampen.”
Wim: “We hebben een nulmeting gedaan en een lichtontwerp gemaakt. Met als doel dat mensen hier op een normale manier kunnen vergaderen. Daarnaast bestond de wens om de ruimte sfeervol te verlichten tijdens bijvoorbeeld een trouwdienst. Een bijkomstigheid was dat we niet aan het plafond konden werken, omdat dat intact moet blijven voor de akoestiek. De verlichting moest dus vanaf de wanden komen. Voor de verlichting in de raadzaal is gekozen voor Multiline (basislicht) en Cristallux (accentverlichting). Beide fabrikanten zijn vooral gespecialiseerd in architectonische maatwerkarmaturen.”

> “Armatuur mag hier geen flikkeringen veroorzaken

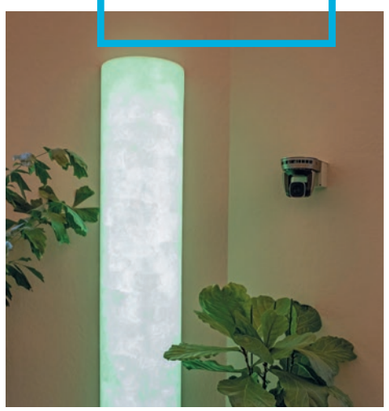

Achtlijnige vormgeving

Henk wijst op de bijzondere vormgeving van de ramen. Wim: “We wilden geen afbreuk doen aan de architectuur van het gebouw en zijn om de raampartijen heen gaan werken. Multiline heeft lichtprofielen om de achtkantige ramen gemaakt. Het zorgt voor indirecte basisverlichting. Er zijn Tridonic Advanced strips gebruikt, omdat de capaciteit daarvan heel hoog is. Het totaalvermogen van de lichtlijn is slechts 2.740 watt.”
Cristallux tekende op haar beurt voor de productie van de sfeerverlichting.
Olaf Schindler (Cristallux): “Wij zijn goed in decoratief maatwerk. Voor de raadzaal hebben we decoratieve wandverlichtingselementen laten maken in halfcilinders, een ontwerp van FDL. Die van kleur, kleurtemperatuur en lichtintensiteit kunnen veranderen. Omdat de zaal groot is, hebben we gekozen voor acht grote (L 2400 mm) en drie kleinere (L 1900 mm) halfcilinders tegen de wand. We hebben diffusors gemaakt van Alamar, dat is duurzaam recyclebaar materiaal. Achter de diffusors hangen vier RGB WWW ledstrips. In één groot lichtelement zit bijvoorbeeld 9,2 meter aan ledlamp. Eén armatuur heeft daarmee een vermogen van 176,6 watt en 3860 lumen. De diffusors zwakken het licht sfeervol af.”

“LICHT NOG STEEDS ONDERGESCHOVEN KINDJE”

**Wim van Zonneveld vindt dat licht in Nederland nog steeds een ondergeschoven kindje is. Hij is zelf ook actief bij de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde (NSVV). “Er worden vaak keuzes in armaturen en lampen gemaakt op basis van prijs. Maar dan heb je echt niet altijd genoeg kwaliteit. Dat gebeurt helaas te veel. Sommige ledlampen gebruiken nog steeds te veel stroom. Je moet er verstand van hebben om goede keuzes te maken.”
“Ik ben zelf ook lid van het kernteam Opleiding en Certificering bij de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde (NSVV). Wij organiseren lichtsessies waar zowel installateurs en adviseurs welkom zijn. Dan krijg je onafhankelijke informatie.”**

Uitdagingen

Fred is benieuwd naar eventuele uitdagingen. Wim: “Een voorbeeld?

Wij Techniek

Mede mogelijk gemaakt door het ministerie van SZW

Jij wilt dat jouw mensen bijblijven
Wij bieden trainingen en vergoedingen

Ontdek ons aanbod voor hr-professionals
Ga naar www.wij-techniek.nl/hr-en-p-o

samen werken aan jouw ontwikkeling

CNV · De Unie · FNV Metaal · NVKL · Techniek Nederland

De meest vertrouwde keuze in de meterkast
Kies voor Hafonorm groepenkasten met 10 jaar garantie!

Standaard 10 jaar garantie op alle Hafonorm groepenkasten
Veilige en betrouwbare energiedistributie in woningen is belangrijk. Nu, maar ook in de toekomst. En met de groepenkast als hart van de elektrische installatie, is het cruciaal dat deze aan alle eisen van de moderne tijd voldoet. Om dit te onderstrepen, geeft ABB vanaf 2025 maar liefst 10 jaar garantie op alle Hafonorm groepenkasten uit eigen fabriek. **to.abb/tHrF0Fro**

Samen elektrificeren we Nederland.

ABB

Veel gemeenteraadsbijeenkomsten worden opgenomen met high definition camera's. Dat betekent dat de armaturen geen flikkering mogen veroorzaken. Daar hebben we de lampen op aangepast."
Henk kijkt naar de knopjes op de wand. "Hoe bedienen jullie de verlichting", zo vraagt hij zich af. "Met deze knoppen, maar ook draadloos met een app van Casambi", zegt Wim. "Casambi is een Bluetooth Low Energy besturingssysteem. De wens was om het niet via het netwerk van de gemeente te laten lopen. Casambi kan met veel verschillende merken samenwerken en is daarom heel geschikt."

Besparing

Henk vraagt zich af hoeveel je hiermee bespaart. Robert: "De complete bezuinigingsoperatie in het gemeentehuis was groot. Ons elektraverbruik is van 700.000 kWh naar 400.000 kWh gedaald. Het gasgebruik van 25.000 m^3 is helemaal verdwenen. Dat leverde tienduizenden euro's besparing op."
Fred wil weten of de gemiddelde installateur in Nederland genoeg weet over verlichting? Wim: "Tja, wat moet ik daar op antwoorden? Er is nog steeds te weinig kennis, maar ik ken ook installateurs die er gepassioneerd mee bezig zijn. Toch zie ik veel installatiebedrijven die het minder nauw nemen met de kwaliteit en vooral projecten willen scoren."

Henk en Fred mogen tot slot zelf de proef op de som nemen. Ze veranderen via de app de kleuren in de raadzaal. De sfeer verandert. Wanneer de burgemeester binnenkomt voor een filmopname, wordt snel de huiskleur groen teruggezet. "Heel goed, want dat hoort bij deze gemeente", lacht Wim. ■

Op de terugweg

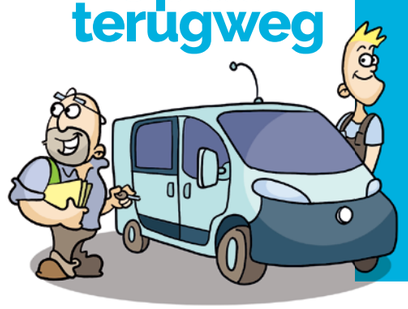

Op de terugweg hebben HENK en FRED veel te bespreken. FRED: "Ik blijf het altijd weer bijzonder vinden als ik zie hoe je met licht een ruimte een compleet andere sfeer kunt geven." HENK: "Vooral het goede werklicht spreekt me aan. Als ik ergens kom en er is te weinig licht, moet ik altijd bijschijnen." FRED: "Ja, dat weet ik nog van ons bedrijfsbezoek ooit aan een restaurant. Jij haalde alle kaarsjes van de tafels om je heen naar je eigen tafeltje." HENK: "Ja, anders kon ik niet eens zien wat ik op bord had liggen."